

Handreiking Nieuwbouw Aardgasvrij

28 juni 2018

Het Nederlandse energiesysteem is bezig met een grote verandering. De rol van aardgas wordt steeds kleiner. Als gevolg van de aardbevingen in Groningen en vanwege klimaatverandering zal aardgas in de gebouwde omgeving de komende decennia langzamerhand nagenoeg verdwijnen.

Ook netbeheerders zullen deze verandering gaan merken en het past bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid van netbeheerders om deze verandering te accommoderen en zo goed als mogelijk te faciliteren.

De eerste plek waar een aardgasvrije gebouwde omgeving merkbaar zal worden, is bij nieuwbouw. Hier zijn nu al verandering te zien, met bijvoorbeeld een groeiend aandeel all-electricwoningen. Ook politiek gaat de verandering bij nieuwbouw het snelste, met het schrappen van de aansluitplicht voor nieuwbouwwoningen vanaf 1 juli 2018.

In het kader van het nationale Klimaatakkoord is tevens een akkoord Nieuwbouw Aardgasvrij gesloten. Ook Netbeheer Nederland is ondertekenaar van dit akkoord, wat afspraken bevat om ook de nu reeds geplande nieuwbouw zoveel als mogelijk alsnog aardgasvrij te realiseren, ook wanneer de aansluitplicht voor deze woningen nog geldt.

Deze handreiking voor netbeheerders geeft duidelijkheid over de afspraken van het akkoord Nieuwbouw Aardgasvrij, doet suggesties hoe netbeheerders in hun beleid en operatie de ambitie van aardgasvrije nieuwbouw kunnen ondersteunen en bevat praktische handvatten waarmee netbeheerders proactief deze omwenteling kunnen bespoedigen.

Andre Jurjus
Directeur Netbeheer Nederland

Overzicht afspraken

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gemaakte afspraken in het akkoord Nieuwbouw Aardgasvrij. In de kolom Implementatie staat aangegeven onder welk punt in deze handreiking de implementatie van de betreffende afspraak uitgewerkt wordt.

No.	Afspraak akkoord	Implementatie
1	De partijen stellen samen een communicatiedocument op waarin per doelgroep de wenselijkheid van het deelnemen aan deze regeling wordt belicht. De partijen brengen dit document via hun websites, nieuwsbrief, etc. onder de aandacht.	Zie Communicatie
2	De partijen communiceren actief naar hun eigen achterban om bij te dragen aan het zoveel mogelijk aardgasvrij realiseren van nieuwbouwprojecten.	Zie Communicatie
3	Bij specifieke nieuwbouwprojecten waarbij de redelijke proceskosten de grootste belemmering zijn, worden de proceskosten in kaart gebracht en treden de betrokken partijen erover in gesprek.	Zie Contactpunt
4	Vooruitlopend op en totdat de borging van het gehele Klimaatakkoord van start gaat, bespreken de leden van de werkgroep Nieuwbouw van de sectortafel Gebouwde omgeving de voortgang en doeltreffendheid van dit akkoord. In oktober 2018 komt de werkgroep bijeen om de voortgang te bespreken.	Zie Governance
5	De partijen roepen de Alsnog Aardgasvrij Award (triple A) in het leven. Deze prijs wordt door de minister van BZK overhandigd aan de betrokken partijen. Tijdens de bijeenkomst van de werkgroep in oktober 2018 zullen de criteria voor de triple A worden vastgesteld.	Zie Alsnog Aardgasvrij Award
6	Netbeheer Nederland ontwikkelt met de netbeheerders een methode om snel antwoord te geven op vragen van ontwikkelaars of gemeenten over de mogelijkheid v.w.b. infrastructuur om (op korte termijn) projecten te realiseren en tot wanneer wijzigingen aan de infrastructuur mogelijk zijn.	Zie Contactpunt
7	Netbeheer Nederland adviseert netbeheerders om actief te communiceren naar partijen die een offerte aanvragen over de ambities en mogelijkheden omtrent het aardgasvrij realiseren van nieuwbouw.	Zie Communicatie

8	<p>Netbeheer Nederland komt met een uniforme regeling met daarin in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Uitgangspunten om de aanpassingen uit met gesloten beurs uit te voeren. En om eventueel vooruitbetaalde kosten voor netaansluiting, die niet wordt uitgevoerd, worden terug te betalen; ○ Uitgangspunten voor netbeheerders om de overeenkomst voor het realiseren van een aardgasvoorziening kosteloos aan te passen; ○ Een voorstel voor een ontbindende voorwaarde in nieuwe contracten, die de mogelijkheid geeft het contract kosteloos te ontbinden. 	Zie Nieuwbouw Aardgasvrij Regeling
9	<p>Netbeheer Nederland maakt inzichtelijk wat de kosten zijn als een nieuwbouwwoning / -project met aardgas over 15 jaar alsnog van het gas afgaat.</p>	Zie Website
10	<p>De netbeheerder past de overeenkomst voor het realiseren van een aardgasvoorziening kosteloos aan mits het elektriciteitsnet uiterlijk met de geplande oplevering van de woning geschikt is voor all-electric.</p>	Zie Nieuwbouw Aardgasvrij Regeling
11	<p>Milieudefensie, Natuur & Milieu, Natuur & Milieufederaties en Netbeheer Nederland lanceren een website of sluiten aan bij een bestaande website zodat individuele partijen (projectontwikkelaars, bouwprojecten, makelaars, kopers, gemeenten) zich kunnen aanmelden als supporter van aardgasvrij, zodat partijen elkaar makkelijker kunnen vinden en samen op kunnen trekken.</p>	Zie Website
12	<p>Aedes, Bouwend Nederland, NEPROM, NVB Bouw, Netbeheer Nederland, Rijksoverheid, Stroomversnelling en Warmtebedrijven benaderen projectontwikkelaars, bouwbedrijven, netbeheerders en warmtebedrijven over het beschikbaar stellen van een pool van medewerkers voor het switchteam. Het switchteam ondersteunt partijen die plannen voor nieuwbouwprojecten willen wijzigen om te kunnen switchen van gas naar een alternatieve vorm van warmtevoorziening. Het beheer van de pool en het selecteren en beschikbaar stellen van teams vindt plaats door RVO in opdracht van BZK. De bijdrage van BZK bestaat daarnaast uit het beschikbaar stellen van ruimtelijk ontwerpers op kosten van BZK. Loonkosten van de ingezette teamleden blijven bij hun werkgever. De inhurende partijen betalen gezamenlijk aan de werkgever een tegemoetkoming van €500 per dag per persoon (maximaal €7500).</p>	Zie Contactpunt

Aardgasvrij Nieuwbouw Regeling

Bij verzoeken voor aardgasvrije nieuwbouw hanteren netbeheerders de volgende uniforme regeling Aardgasvrij Nieuwbouw. Het staat netbeheerders daarbij vrij hoe deze regeling gecommuniceerd wordt en ook om aanvullende maatregelen te nemen die verder gaan deze uniforme regeling. De regeling biedt echter alle partijen in Nederland duidelijkheid over wat het minimale is wat verwacht kan worden van netbeheerders bij het alsnog aardgasvrij realiseren van nieuwbouwprojecten.

A. Algemeen

- a. Netbeheerders verlenen specifieke nieuwbouwprojecten hun medewerking bij de ambitie om het specifieke project aardgasvrij te realiseren;
- b. Partijen kunnen op ieder moment bij hun regionale netbeheerder aangeven dat er een ambitie is om een specifiek project aardgasvrij te realiseren;
- c. Ieder regionale netbeheerder stelt een contactpunt aardgasvrij in en maakt dit bekend via de website zodat partijen met een ambitie voor aardgasvrije nieuwbouw zich op ieder moment bij hun regionale netbeheerder kunnen melden;
- d. Netbeheerders zullen zo snel als mogelijk op verzoeken tot aardgasvrije nieuwbouw reageren en zorgdragen dat er een vast contactpersoon voor het specifieke project wordt aangewezen;
- e. De regeling geldt voor alle nieuwbouwprojecten die gepland zijn met aardgas maar nog niet opgeleverd en zich kunnen beroepen op de aansluitplicht, dan wel vanuit de oude aansluitplicht, dan wel door een uitzondering van een gemeente;
- f. Als uitgangspunt geldt de toezegging dat netbeheerders uiterlijk met de geplande oplevering van de woning het elektriciteitsnet geschikt hebben voor all-electric;

B. Toets aardgasvrij

- a. Ongeachte de fases waarin een project zich bevindt kan een specifiek nieuwbouwproject op ieder moment een toets aardgasvrij aanvragen bij hun regionale netbeheerder;
- b. De toets aardgasvrij geeft inzicht in de mogelijkheden en tijdslijnen om een specifiek nieuwbouwproject alsnog aardgasvrij te realiseren en geef in ieder geval inzicht in de bestaande infrastructuur ter plaatse, de reeds geplande infrastructuur ter plaatse, de noodzakelijke infrastructuur om het project aardgasvrij te realiseren, de tijdslijnen om de betreffende infrastructuur te realiseren en een indicatie van de kosten die gepaard gaan met de omzetting naar aardgasvrij;
- c. De toets aardgasvrij wordt uiterlijk 10 werkdagen na aanvraag per e-mail verstuurd aan de aanvrager;

C. Bestaande overeenkomsten

- a. Netbeheerders bieden de gelegenheid om bestaande overeenkomsten voor de realisatie van een aardgasnetwerk kosteloos op te zeggen en aan te passen om daarmee het aardgasvrij realiseren van het specifieke project mogelijk te maken, mits uit de toets aardgasvrij blijkt dat de benodigde alternatieve infrastructuur tijdig gereed is;

- b. De kosten voor aanpassingen of opzegging van deze overeenkomst worden niet in rekening gebracht, net zomin als de kosten voor (re-)engineering;
 - c. In het geval (een deel van) de betreffende aardgasinfrastructuur reeds is aangelegd, maar het elektriciteitsnet tijdig gereed gemaakt kan worden voor all-electric, zal het betreffende project niet verplicht worden gebruik te maken van de reeds aangelegde aardgasinfrastructuur, noch worden kosten van desinvestering in rekening gebracht;
 - d. Ook het deels gebruik maken van de geplande aardgasinfrastructuur is mogelijk, ongeacht of deze al aangelegd is of niet;
- D. Nieuwe overeenkomsten
- a. Bij nieuwe overeenkomst over de aanleg van aardgasinfrastructuur zullen partijen gewezen worden op de mogelijkheid ook later nog deze overeenkomst aan te passen of op te zeggen in geval van een wens om het project alsnog aardgasvrij te realiseren;
 - b. Bij nieuwe overeenkomsten kan gewerkt worden met een uiterste verzoekdatum voor aanpassing en/of opzegging, zodat nieuwe situaties waarbij na aanleg van de aardgasinfrastructuur overgestapt wordt op all-electric voorkomen kunnen worden;
- E. Kosten aardgasvrij
- a. Netbeheerders rekenen geen kosten voor het aanpassen of opzeggen van een bestaande overeenkomst voor de aanleg van aardgasinfrastructuur, noch voor de (re-)engineeringkosten of de desinvestering in het geval dat infrastructuur reeds is aangelegd;
 - b. Kosten voor nieuwe infrastructuur, zoals de aansluiting op het elektriciteitsnet worden in rekening gebracht in lijn met de geldende tarieven en regels, net als de reguliere verwijderingsbijdrage in het geval van het verwijderen van gasaansluitingen;
 - c. In het geval dat bij een specifiek project de kosten, niet beperkt tot infrastructuur, van aanpassing naar aardgasvrij de grootste belemmering blijken te zijn om het betreffende project aardgasvrij te realiseren, dan zijn netbeheerders beschikbaar om met alle betrokken partijen te zoeken naar oplossingen om deze belemmering te beslechten.

Contactpunt

Iedere netbeheerder richt een contactpunt Aardgasvrij Nieuwbouw in, welke gecommuniceerd wordt via de eigen website. Dit contactpunt is bedoeld voor vragen en verzoeken om geplande projecten aardgasvrij te realiseren. Ook is het contactpunt bedoeld voor andere betrokkenen, zoals gemeentes, makelaars of kopers, die bij hun pogingen een specifiek project aardgasvrij te realiseren de samenwerking met de betreffende netbeheerder zoeken. Dit contactpunt is ook beschikbaar voor de aanvraag van een Toets Aardgasvrij zoals bedoeld in de Nieuwbouw Aardgasvrij Regeling. Het staat netbeheerders vrij om voor verschillende stakeholders verschillende contactpunten in te stellen.

Netbeheer Nederland richt ook een contactpunt Aardgasvrije Nieuwbouw in en maakt dit bekend via de eigen website. Dit contactpunt is bedoeld voor meer generieke vragen over aardgasvrije nieuwbouw en voor adviezen en toepassing van de Nieuwbouw Aardgasvrij

Regeling. Ook voor RVO is dit contactpunt beschikbaar bij verzoeken in het kader van het switchteam.

Switchteam

Door RVO wordt een switchteam ingesteld die projectontwikkelaars op verzoek kan ondersteunen bij de omzetting naar aardgasvrij van een specifiek project.

Iedere netbeheerder stelt een medewerker beschikbaar aan dit switchteam die ingezet kan worden bij projecten in het eigen verzorgingsgebied. De naam van deze medewerker wordt aangeleverd bij RVO en bij Netbeheer Nederland. De netbeheerder borgt hiermee dat de kennis rond de infrastructuur en de uitkomsten van de toets aardgasvrij ingebracht en gebruikt worden. Andere expertise, bijvoorbeeld rondom binnenhuisinstallaties, wordt door andere partijen bij RVO geregeld. Netbeheerder worden aangemoedigd om waar mogelijk een financiële bijdrage aan deze switchteams te leveren.

Loonkosten van de ingezette medewerker blijven bij hun werkgever. De inhurende partijen betalen gezamenlijk aan de werkgever een tegemoetkoming van €500 per dag per persoon (maximaal €7500).

De facturatie van de inzet van deze medewerkers geschiedt bij voorkeur via de betreffende netbeheerder. Netbeheer Nederland kan hier optreden als intermediair.

Website

Netbeheer Nederland zal gezamenlijk met enkele NGO's een centrale website inrichten met informatie over aardgasvrije nieuwbouw. Er wordt gestreefd naar aansluiting bij een bestaande website en informatiekanaal. Ook zal gezamenlijk bekeken worden hoe deze website het beste resultaat en bereik kan krijgen, bijvoorbeeld door informatie op de bouwplaats over ambities van een projectontwikkelaar om het project alsnog aardgasvrij te maken. Om vragen te ondervangen zal de website ook een statement bevatten waarop blijkt hoe aardgasvrije nieuwbouw bijdraagt aan de klimaatdoelstelling, ten opzichte van de stapsgewijze vergroening van de elektriciteitsvoorziening.

De website zal vanuit Netbeheer Nederland informatie bevatten over de Aardgasvrije Nieuwbouw Regeling van netbeheerders, betreffende contactpunten van de netbeheerders en waar mogelijk informatie over de mogelijkheden om specifieke projecten aardgasvrij te realiseren.

Voor wat betreft dit laatste worden netbeheerders aangemoedigd om proactief bij hun bekende nieuwbouwprojecten te toetsen en de informatie van deze toets aardgasvrij openbaar te maken via deze website. Op deze manier kunnen alle partijen (makelaars,

kopers, gemeenten en projectontwikkelaars) gemakkelijk zien wat de mogelijkheden zijn om een specifiek nieuwboutproject aardgasvrij te realiseren.

Via deze website krijgen alle partijen de mogelijkheid zich bekend te maken als supporter van aardgasvrij bij specifieke projecten. Dit geldt voor alle partijen, maar in ieder geval voor specifieke bouwprojecten, bouwers, ontwikkelaars, makelaars, gemeenten en individuele kopers. De website zal de mogelijkheid bieden om in contact te komen met supporters betrokken bij een specifiek nieuwbouwproject.

Via deze website zal ook een berekeningstool beschikbaar worden gesteld waarmee inzichtelijk gemaakt wordt wat de kosten van een ombouw naar aardgasvrij zijn als hier niet nu, maar pas over 15 jaar toe besloten wordt. Deze berekening zal een indicatie zijn, waar geen rechten aan kunnen worden ontleend, maar bevat algemene kengetallen voor de kosten van aardgasinfrastructuur en de afschrijving, de afsluitkosten en de verzwaaring van het elektriciteitsnet, alsmede kengetallen voor de kosten van aanpassing van het huis.

De tool zal een aanvulling zijn op de tool die partijen ontwikkelen om kopers inzicht te bieden in de verschillende opties. De bijdrage van Netbeheer Nederland aan die berekening beperkt zich tot de infrastructuurkosten, zoals werkzaamheden, materiaal en vervroegde afschrijving. Ook zal hierbij inzichtelijk gemaakt worden welke van die kosten gesocialiseerd zouden worden en welke voor rekening van de netbeheerders komen.

Communicatie

Netbeheer Nederland sluit aan bij de algemene communicatie over het Akkoord Aardgasvrij Nieuwbouw. Ook via de eigen website en in nieuwsbrieven zal aandacht gegeven worden aan de ondertekening van het akkoord.

Individuele netbeheerders worden aangemoedigd om ook actief te communiceren over de ondertekening van het akkoord en de Regeling Aardgasvrije Nieuwbouw.

Naast de website en nieuwsbrieven kunnen netbeheerders ook proactief partijen informeren over het akkoord en de regeling. Bijvoorbeeld via een mailing aan alle gemeentes of aan alle bekende nieuwbouwproject in het verzorgingsgebied.

Ook kan gedacht worden aan een gezamenlijke mailing van gemeentes en makelaars aan kopers van nieuwbouwprojecten.

Alsnog Aardgasvrij Award

In het kader van het Akkoord Aardgasvrije Nieuwbouw zal eenmalig de Alsnog Aardgasvrij Award (Triple A) uitgereikt worden.

Namens Netbeheer Nederland zal er zitting genomen worden in de jury van deze award en werkt mee aan de criteria en werving van kandidaten.

In de basis zullen alle partijen betrokken bij het alsnog aardgasvrij maken van een specifiek nieuwbouwproject kans kunnen maken op de award. Mogelijk gelden er meerdere categorieën.

Netbeheerders worden opgeroepen mee te werken aan de bekendheid van deze award, het aandragen van kandidaten en de uitreiking.

Governance

De naleving en implementatie van het Akkoord Aardgasvrije Nieuwbouw wordt vanuit de netbeheerders gevolgd door Netbeheer Nederland.

Zodra het Klimaatakkoord gesloten is zal dit onderdeel zijn van de naleving van het totale Klimaatakkoord. Tot die tijd is dit apart ingeregeld.

Reinout Wissenburg treedt daarbij op als voorzitter van het akkoord. Namens Netbeheer Nederland zal de directeur of plaatsvervangend directeur betrokken worden.